

Asia: VN/22377/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esityksen mukaan yleisestä asumistuesta poistetaan 300 euron ansiotulovähennys. Yleisen asumistuen perusomavastuu korotetaan 42 %:sta 50 %:iin. Asumistuen taso tarkistetaan 70 prosenttiin hyväksytyjen asumismenojen ja perusomavastuun erotuksesta. Asumistuen kuntaryhmät 1 ja 2 yhtenäistetään tasolle 2. Esityksen mukaan omistusasuntoon ei saa jatkossa yleistä asumistukea.

Kuluttajaliitto ry – Konsumentförbundet rf (jälj. Kuluttajaliitto) on huolissaan asumistukeen kaavailtujen leikkauksien vaikutuksista kuluttajien jo entisestään tiukentuneeseen taloustilanteeseen. Kuluttajaliiton 6/2023 teettämän kyselytutkimuksen (Aula Research, N= 1040) mukaan 26% kotitalouksista arvioi, että elinkustannukset eivät voi nousta lainkaan ilman, että kotitalous joutuu taloudelliseen ahdinkoon. Yksinhuoltajien kohdalla lukema oli 34% ja yksinasuvilla 32%. Jopa 54 % vastaajista arvioi, että varaa kustannusten nousuun on enintään sata euroa kuukaudessa. 21% vastaajista kertoi lykänneensä laskujen maksua tai tehneensä muutoksia maksujärjestelyihin hintojen nousun vuoksi, ja esimerkiksi yksinhuoltajista 28% on jo joutunut säästämään lääkkeitä. Elinkustannusten nousu näkyy merkittäväällä tavalla erityisesti pienituloisten kotitalouksien tilanteessa. Asumistukeen kohdistuvat leikkaukset tulevat osumaan monin paikoin näihin samoihin kotitalouksiin.

Asumistuen leikkaukset voivat vaarantaa asumisen ja ajaa kotitalouksia kohtuuttomiin tilanteisiin. Halvempia asuntoja ei kaikilla paikkakunnilla ole tarjolla, ja muuttaminen kauemmas kasvukesuksista voi vaikeuttaa työllistymistä. Omistusasujia on asumistuen saajista vain pieni osuus, mutta heidän kohdallaan asumistuen leikkaaminen voi johtaa asunnon myymiseen. Tässä markkinatilanteessa asunnon voi joutua myymään tappiolla, ja vuokra-asumiseen siirtyminen voi tarkoittaa suurempia asumistukimenoja kyseisen henkilön kohdalla. Lisäksi asumistuen leikkauksien on arvioitu siirtävän kotitalouksia toimeentulotuen piiriin, jota ei voi pitää tarkoituksenmukaisena. Kun asumiseen käytetty osuus tuloista kasvaa, jää vähemmän rahaa muihin välttämättömiin

menoihin, kuten ruokaan ja terveydenhuollon kustannuksiin, joista monet kotitaloudet ovat joutuneet jo ennen tuen leikkaamista säästämään. Kuten useat tahot ovat lausunnoissaan arvioineet, tulee asumistuen leikkaaminen lisäämään köyhyyttä ja pienituloisuutta, joiden vaikutukset näkyvät ihmisten hyvinvoinnissa ja palvelutarpeiden kasvussa.

Asumistuen leikkausten lisäksi hallitus suunnittelee useita muita leikkauksia etuuksiin sekä muun muassa lääkkeiden arvonlisäveroasteen nostamista, lääkkeiden vuosiomavastuun indeksikorotusta ja terveydenhuollon asiakasmaksujen korottamista. Useat toimista tulevat osumaan samoihin henkilöihin. Suunniteltujen toimien yhteisvaikutuksia tulisi arvioida ennen etuuksiin tehtäviä leikkauksia. Kotitalouksia ei tule ajaa ahdinkoon jo muutenkin kiristyneessä tilanteessa. Kuluttajaliitto pitää asumisen turvaamista ja oikeutta omaan kotiin erityisen tärkeänä, eikä kannata asumistukeen kaavailtuja leikkauksia.

Manninen Hanna
Kuluttajaliitto ry, Konsumentförbundet rf